

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder : A.J.L. Meulenstein

Zaakdossiernummer : ZK24.01419

Documentnummer : 2024.11164

Onderwerp : Raadsvoorstel over het Programma Water en Riolering 2025-2028

Beleidsprogramma : 3.2 Duurzaamheid

Aan de leden van de raad van de gemeente Loon op Zand,

Inleiding

Het Programma Water en Riolering (hierna te noemen: PWR) richt zich op het hebben, en houden van een robuust en flexibel watersysteem.

Het PWR is een goed planinstrument en om daar waar nodig bij te sturen als gevolg van trends en ontwikkelingen. Denk daarbij aan bijsturing als gevolg van extreme neerslag door klimaatverandering maar ook aan wijzigingen als gevolg van een verandering in wet- en regelgeving. Het huidige PWR is verouderd. Vandaar dit raadsvoorstel om het PWR te actualiseren.

Beslispunten

Wij stellen u voor:

1. Het Programma Water en Riolering 2025-2028 vast te stellen.

Beoogd effect

Met het PWR blijft de gemeente ervoor zorgen dat zij het stedelijk afvalwater en het hemelwater op doelmatige wijze inzamelt en afvoert en dat ze haar grondwaterzorgplicht op doelmatige wijze kan blijven vervullen.

Argumenten

1.1 De looptijd van het Programma Water en Riolering 2020-2024 is verstreken

Het Programma Water en Riolering 2025-2028 is de opvolger van het PWR 2020-2024. De Omgevingswet maakt niet dat er geen PWR meer nodig is.

Belangrijkste in de PWR 2025-2028 is de rioolheffing. Het PWR is nodig om de hoogte van de rioolheffing te kunnen vaststellen en deze inzichtelijk te hebben voor onze inwoners, instellingen en bedrijven.

Het PWR zorgt voor de onderbouwing van de rioolheffing.

Beleidsmatig maken we in de PWR 2025-2028 geen nieuwe keuzes.

1.2 Invulling geven aan onze wettelijke watertaken

Gemeentelijke watertaken zijn breder dan alleen riolering. Het gaat over de drie zorgplichten:

1. Stedelijk afvalwater
2. Hemelwater
3. Grondwater en aspecten voor drinkwater en oppervlaktewater.

1.2.1 Stedelijk afvalwater

- Doelmatige inzameling en transport van afvalwater;
- Voorkomen van ongewenste emissies/gezondheidsrisico's en beperken van overlast voor de omgeving
- Bijdragen aan een duurzame inzameling van afvalwater en aan duurzame verwerking door het waterschap.

1.2.2 Hemelwater

- Doelmatige inzameling en transport van overtollig hemelwater
- Beperken van het risico op wateroverlast en schade
- Beperken van de milieubelasting op bodem en oppervlaktewater
- Bijdragen aan klimaatadaptatie.

1.2.3 Grondwater:

- Voorkomen van structurele grondwateroverlast, afgestemd op de functie van het gebied/object
- Werken aan gebiedsgericht grondwaterbeheer, waaronder de bescherming van drinkwatervoorzieningen
- Bijdragen aan drinkwaterbesparing en grondwateraanvulling

Drinkwater:

- Bijdragen aan de bescherming van drinkwatervoorzieningen.

Oppervlaktewater:

- Borgen bergings- en ontwateringsfunctie van stedelijk oppervlaktewater
- Bijdragen aan het verhogen van de ecologie en waterbeleving
- Bijdragen aan klimaatadaptatie.

1.3 Het PWR draagt bij aan een klimaatbestendige en water robuuste leefomgeving

De inrichting van onze dorpen is groen en klimaatbestendig. We bieden prettige woongebieden aan waar inwoners op de lange termijn prettig kunnen (blijven) wonen.

Hemelwater is afgekoppeld van gemengde rioolstelsels en wordt waar mogelijk geïnfiltreerd. Nieuwbouw is volledig afgekoppeld. Voor bestaande bouw streven we naar 100% afkoppeling van openbare ruimte en maximale afkoppeling van particulier terrein op doelmatig en vrijwillige basis.

Ons sterke groenblauwe watersysteem bevordert duurzaamheid. Dit zorgt voor een gezonde leefomgeving. Een voorbeeld daarvan is het herstel van de Blauwloop door de gemeente en de doorontwikkeling naar biodiverse groenblauwe aders, bijvoorbeeld Vossenbergselaan.

In lijn met de Omgevingsvisie houden we water waar mogelijk vast in waterberging. Zo zijn we voorbereid op hevige regenval, maar anticiperen we ook op langdurige perioden van hitte en droogte.

Bij rioolrenovatie, reconstructies, (her)ontwikkelingen of herinrichting van de openbare ruimte benutten we kansen om, samen met inwoners, een bijdrage te leveren aan een klimaatbestendige en water robuuste omgeving.

Zo is ons voorstel om in deze planperiode te starten met de voorbereiding c.q. uitvoering van een aantal reconstructies van straten of gedeeltes hiervan, namelijk; Vaertbuurt, de Hilsestraat, van Heeswijkstraat, Julianastraat en de Marktstraat.

1.4 Met dit PWR gaan we verder met het professioneel beheer

De afgelopen jaren hebben we ons volledige areaal geïnspecteerd. Op basis van de inspectieresultaten voeren we ons beheer uit en plannen we onze onderhoudsmaatregelen:

- Vervanging/relining (renovatie)

Vervangingsmaatregelen, zoals slopen en vervangen van het bestaande rioolstelsel. Dit combineren we met verbetermaatregelen zoals afkoppelen van verhard oppervlak om 'werk-met-werk' te maken en eventuele hinder tot een minimum te beperken.

- Groot onderhoud/reparaties

Onder groot onderhoud verstaan we maatregelen om het rioolstelsel in goede staat te houden of te brengen en de kans op schade te beperken. We verdelen het groot onderhoud doelmatig in op basis van risico's, meldingen, waarnemingen, inspecties en/of omgevingsfactoren.

- Klein onderhoud

Onder klein onderhoud verstaan we reguliere onderhoudsactiviteiten met een kort-cyclisch karakter, zoals reinigen en repareren van kolken, gemalen en riolen. De onderhoudsmaatregelen zijn erop gericht om het systeem te laten functioneren volgens een afgesproken serviceniveau.

- Correctief onderhoud

Soms is onvoorzien onderhoud nodig, bijvoorbeeld bij een calamiteit. De kans hierop proberen we zoveel als mogelijk te beperken door een gedegen uitvoering van het beheer en onderhoud.

1.5 Het PWR vormt de onderbouwing van de hoogte van de rioolheffing

De geplande activiteiten (hoofdstuk 5), organisatiekosten en financiële uitgangspunten (hoofdstuk 6) leiden tot een lastenpatroon voor de gemeente Loon op Zand in de periode 2025 t/m 2028.

Vervangingsschema's op de relatief korte termijn zijn gebaseerd op actuele inspecties en integrale projectplanningen MUP/IJOR (Meerjaren Uitvoerings Plan / Integraal Jaarprogramma Openbare Ruimte). Voor de periode daarna is het schema gebaseerd op (gemiddelden van) de theoretische vervangingsmomenten. Dit is doorgerekend in een kostendekkingsplan, waarbij het uitgangspunt is dat de rioolheffing deze kosten dekt.

Kanttekeningen

1.1 Indien het PWR niet wordt vastgesteld door de gemeenteraad is er geen kader meer voor het beheer en onderhoud van het riool/watersysteem.

Het huidige PWR loopt eind 2024 af. Er dient dus een kader te worden vastgesteld als basis voor het beheer en onderhoud. Het beleidsdocument is ook noodzakelijk om de hoogte van de rioolheffing vast te kunnen stellen.

1.2 Onzekerheid in de kosten van uitvoering

Bij de uitvoering van de fysieke maatregelen (verbetermaatregelen, aanpak wateroverlast, integratie van groen en blauw in de openbare ruimte) is de gemeente afhankelijk van verschillende onzekerheden in de toekomst, door o.a. de markt en de regelgeving. Hoe verder vooruit gekeken wordt, hoe minder zekerheid gegeven kan worden voor planningen en kosten van uitvoeringsprojecten. De afgelopen jaren zijn er al diverse kostenverhogende bevindingen gedaan. Denk aan de recente indexaties, stikstof-discussie, of de PFAS-maatregelen. Vanaf 2026 wordt jaarlijks gekeken of het tarief geïndexeerd moet worden.

1.3 De rioolheffing zal stijgen binnen de planperiode

Het stijgen van de heffing is niet te voorkomen als we kostendekkend willen blijven werken. Er zijn verschillende scenario's doorgerekend. Allen zijn kostendekkend, maar verschillen in de mate waarin de beleidsmatige heffing gaat stijgen, de duur van de stijging en het ontstaan van nieuwe kapitaallasten. Voor huishoudens die aan de voorwaarden voldoen is kwijtschelding van de heffing mogelijk.

Financieel

In het PWR 2025-2028 staan alle maatregelen (hoofdstuk 5) die we nu voorzien en die we kunnen uitvoeren. Alle kosten hiervan staan in de berekeningen (hoofdstuk 6) die we nodig hebben voor het berekenen van het tarief voor de rioolheffing. De dekking van de kosten waarborgen we hiermee.

Voor de aankomende planperiode is berekend dat we gemiddeld € 2,5 miljoen per jaar nodig hebben voor de exploitatie van de riolering en de kapitaallasten die uit de investeringsprojecten voortvloeien. Dit is geld dat inwoners, instellingen en ondernemers via de rioolheffing betalen.

Voor de aankomende planperiode 2025-2028 is berekend dat we een stijging van de rioolheffing nodig hebben van 9,5% ten opzichte van het tarief van € 210 in 2024. Om de kostendekkendheid van de rioolheffing te behouden hanteren we gedurende de planperiode een tarief van € 230 per eenheid (eenheid = huishouden).

Vanaf 2026 wordt jaarlijks gekeken of het tarief geïndexeerd moet worden. De inzet van het saldo in de voorziening zorgt ervoor dat we dit tarief zo stabiel kunnen houden. De komende planperiode zal de omvang van de voorziening iets dalen. Het minimum (voorziening mag niet negatief zijn) van de voorziening wordt pas in 2057 bereikt.

Voortgang

Indien en voor zover u kunt instemmen met het PWR 2025-2028 worden de onderzoeken en projecten opgestart. Fysieke maatregelen worden meegenomen in het (IJOR) en (MUP). Daar vindt de afweging/afstemming plaats met andere maatregelen in de openbare ruimte.

De relevante delen van dit programma worden verwerkt in de omgevingsplannen.

Communicatie

In het traject van totstandkoming van het PWR 2025-2028 is door middel van een vragenlijst aan het inwonerpanel en alle inwoners van onze gemeente gevraagd om een mening te geven over verschillende thema's binnen het PWR. De resultaten van het inwonerpanel zijn opgenomen in de bijlage van het PWR. Op basis van de participatieverordening is de raadpleging van de bewoners door middel van de vragenlijst en bijhorend verslag voldoende en hoeft er geen ter inzage legging plaats te vinden.

Na vaststelling door de raad publiceren we het Programma Water en Riolering 2025-2028 op www.overheid.nl, www.loonopzand.nl en in 'De Duinkoerier'. Het PWR 2025-2028 en het raadsbesluit sturen we toe aan onze waterpartners; waterschap Brabantse Delta, waterschap de Dommel en aan de provincie Noord Brabant.

De voorgestelde plannen zijn geprioriteerd in het licht van de ontwikkelingen van het verder doorvoeren van het IJOR en MUP.

Bijlagen

1. Programma Water en Riolering 2025-2028 (2024.09382)

Ontwerpbesluit

De raad van de gemeente Loon op Zand;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 29 oktober 2024, nummer. 2024.09810

b e s l u i t :

1. Het Programma Water en Riolering 2025-2028 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Loon op Zand van Raadsbesluit d.d. (wordt ingevuld door Griffie).

De raad voornoemd,

voorzitter,

griffier,